

ПОЛОЖЕННЯ
про порядок підготовки здобувачів вищої освіти
ступеня доктора філософії
Харківського національного університету мистецтв
імені І.П. Котляревського

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (далі – Положення) розроблене у відповідності Закону України «Про вищу освіту», Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 26, змін до Порядку, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 12 лютого 2020 року № 89 та від 30 березня 2021 року № 1369-Х, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

1.2. Положення визначає механізм здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії та навчання в аспірантурі здобувачами вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні (далі – здобувачі) у Харківському національному університеті мистецтв імені І.П. Котляревського (далі – Університет), що здійснює підготовку фахівців за спеціальністю 025 Музичне мистецтво у галузі знань 02 Культура і мистецтво.

1.3. Підготовка здобувачів в аспірантурі Університету здійснюється:

за очною (денною) формою навчання;

за заочною формою навчання;

поза аспірантурою (для осіб, які професійно провадять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи у відповідному закладі вищої освіти (науковій установі)).

1.4. Підготовка здобувачів в аспірантурі Університету здійснюється:

за рахунок видатків державного бюджету (державне замовлення);

за кошти фізичних та/або юридичних осіб (на умовах договору, зокрема за кошти грантів, які отримав ХНУМ на проведення наукових досліджень, за якими передбачається підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії).

1.5. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за рахунок видатків державного бюджету здійснюється виключно за очною (денною) формою навчання.

1.6. Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі становить чотири роки. Для здобувачів, які навчаються поза аспірантурою, строк підготовки для здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії не може перевищувати п'яти років.

1.7. Проведення освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти здійснюється в Університеті відповідно до Додатку 1.22 «Про розширення провадження освітньої діяльності ліцензіату у сфері вищої освіти» до Наказу МОН України № 986-л від 21.11.2019 року «Про ліцензування освітньої діяльності», Наказу МОН України від 19.03.2021 року №33-л «Про переоформлення ліцензії за рівнями освіти», Сертифікату від 19.11.2020 №739 про акредитацію освітньо-наукової програми за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» (підготовка докторів філософії на третьому, освітньо-науковому рівні).

1.8. Науково-методичне забезпечення та організацію діяльності аспірантури в Університеті здійснює Науково-методична рада.

1.9. Вступ до аспірантури здійснюється на конкурсній основі відповідно до умов цього Положення, Умов прийому на навчання для здобуття вищої освіти, затверджених Міністерством освіти і науки України та Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти в Університеті (далі – Правила прийому.).

Правила прийому щодо прийому до аспірантури, затверджує Вчена рада Університету на основі Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти та в установлені строки оприлюднює їх на офіційному веб-сайті Університету.

1.10. Правила прийому діють упродовж відповідного навчального року і визначають порядок, перелік і строки подання документів для вступу та зміст, форму і строки вступних випробувань для конкурсного відбору вступників до аспірантури Університету.

1.11. Для врегулювання відносин між аспірантом та Університетом укладається договір про навчання в Університеті.

1.12. Підготовка в аспірантурі передбачає виконання здобувачем освітньо-наукової програми та проведення власного наукового дослідження. Невід'ємною складовою освітньо-наукової програми аспірантури є підготовка та публікація наукових статей.

1.13. Аспіранти проводять наукові дослідження згідно з індивідуальним планом наукової роботи, в якому визначаються зміст, строки виконання та обсяг наукових робіт, а також запланований строк захисту дисертації упродовж строку підготовки в аспірантурі.

Індивідуальний план наукової роботи погоджується здобувачем з його науковим керівником та затверджується Вченою радою Університету упродовж двох місяців з дня зарахування здобувача до Університету.

Індивідуальний план наукової роботи є обов'язковим до виконання здобувачем і використовується для оцінювання успішності запланованої наукової роботи.

Порушення строків виконання індивідуального плану наукової роботи без поважних причин, передбачених чинним законодавством України, може бути підставою для ухвалення Вченою радою Університету рішення про відрахування аспіранта.

1.14. Особа, яка раніше навчалася в аспірантурі за державним замовленням і не захистилася або була відрахована з неї достроково, має право на повторний

вступ до аспірантури за державним замовленням лише за умови відшкодування коштів, витрачених на її підготовку, у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку.

1.15. Підготовка в аспірантурі завершується публічним захистом наукових досягнень аспіранта у разовій спеціалізованій вченій раді, яка утворюється Університетом.

1.16. Аспірант, який захистився до закінчення строку підготовки в аспірантурі, має право за власним вибором:

- отримати одноразову виплату в сумі залишку стипендії, передбаченої у бюджеті Університету на відповідний календарний рік та за власною заявою бути відрахованим з аспірантури;

- отримати за власною заявою оплачувану академічну відпустку на строк, що залишився до завершення нормативного строку підготовки в аспірантурі.

Якщо аспірант захистив дисертацію на другому чи третьому році підготовки в аспірантурі та був обраний за конкурсом на відповідну посаду наукового (науково-педагогічного) працівника в Університеті, то загальна сума залишку стипендії нараховується йому як щомісячна надбавка до заробітної плати.

II. ПОРЯДОК ТА УМОВИ ВСТУПУ ДО АСПІРАНТУРИ

2.1. До аспірантури Університету на конкурсній основі приймаються особи, які здобули ступінь магістра. Особи, які для вступу до аспірантури подають засвідчену в установленому порядку копію та переклад українською мовою документа про здобутий за кордоном ступінь (рівень) освіти (далі – Документ), допускаються до вступних випробувань нарівні з іншими особами. У разі зарахування таких осіб обов'язковою є процедура визнання і встановлення еквівалентності Документа, що здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 05 травня 2015 року № 504 «Деякі питання визнання в Україні іноземних документів про освіту», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 27 травня 2015 року за № 614/27059.

2.2. До приймальної комісії Університету вступники до аспірантури подають такі документи:

- заяву на ім'я ректора Університету;

- особовий листок з обліку кадрів, засвідчений печаткою тієї установи, в якій вступник до аспірантури навчається або працює;

- 4 кольорові фотокартки розміром 3 x 4 см;

- нотаріально засвідчену копію диплому про закінчення закладу вищої освіти та додатку до нього;

- копію довідки про присвоєння ідентифікаційного номера;

- копію документа (одного з документів), що посвідчує особу, передбаченого Законом України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус»;

- засвідчену копію трудової книжки (за наявності);

військово-обліковий документ (для військовозобов'язаних – військовий квиток або тимчасове посвідчення військовозобов'язаного, а для призовників – посвідчення про приписку до призовних діляниць); згоду на збір та обробку персональних даних; дослідницьку пропозицію – проєкт наукової концепції майбутньої кваліфікаційної роботи (обсяг 3–5 сторінок, 2 екземпляри); рецензію майбутнього наукового керівника на дослідницьку пропозицію; список опублікованих наукових праць (за наявності).

2.3. Приймальна комісія може відмовити вступнику у допуску до складання вступних випробувань до аспірантури у зв'язку з неподанням у встановлений термін відповідних документів.

2.4. Вступні випробування до аспірантури Університету складаються з:

комплексного іспиту з музичного мистецтва (в обсязі навчальної програми для ступеня магістра (ОКР спеціаліста)); захисту проєкту наукової концепції майбутньої кваліфікаційної роботи; однієї з іноземних мов на вибір (англійської, німецької, французької) в обсязі, який відповідає рівню B2 загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти; філософії.

Вступник, який підтвердив свій рівень знання англійської мови дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти чи аналогічного рівня); німецької мови – дійсним сертифікатом TestDaF (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти чи аналогічного рівня); французької мови – дійсним сертифікатом тесту DELF або DALF (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти чи аналогічного рівня), звільняється від складання вступного іспиту з іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного іспиту з іноземної мови з найвищим балом.

2.5. Відповідно до Правил прийому особам, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності), ніж та, яка зазначена в їх дипломі магістра, можуть бути призначені додаткові вступні випробування.

2.6. Вступні випробування до аспірантури проводяться предметними комісіями, до складу яких входить, як правило, три – п'ять осіб, які призначаються наказом ректора Університету. До складу предметних комісій включаються доктори філософії та доктори наук, які здійснюють наукові дослідження за спеціальністю Музичне мистецтво та відповідають за виконання освітньо-наукової програми. До складу предметних комісій можуть входити також представники інших закладів вищої освіти (наукових установ) (за згодою), з якими укладено договори про ведення спільної наукової діяльності, та/або спільного керівництва дослідженнями аспірантів, та/або спільного виконання освітньо-наукової програми або в разі здійснення спільної підготовки докторів філософії за узгодженою освітньо-науковою програмою. До складу предметної комісії з іноземної мови можуть включатися також особи, які не мають наукового ступеня і вченого звання, але вільно володіють відповідною іноземною мовою і за рішенням Вченої ради

Університету можуть кваліфіковано оцінити рівень знання відповідної мови вступником.

2.7. Вага балу з кожного вступного випробування під час підрахування результатів конкурсу визначається в Правилах прийому Університету.

2.8. За результатами проведення вступних випробувань до аспірантури Приймальна комісія приймає рішення щодо кожного вступника за процедурою, визначеною Правилами прийому до Університету. Рішення Приймальної комісії про зарахування до аспірантури затверджується наказом ректора, який оприлюднюється в установленому порядку.

ІІІ. ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ В АСПІРАНТУРІ

3.1. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі здійснюється за освітньо-науковою програмою та навчальним планом, що затверджуються Вченою радою Університету.

3.2. Протягом строку навчання аспірант зобов'язаний виконати усі вимоги освітньо-наукової програми, зокрема здобути теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності, а також провести власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та/або практичне значення, та захистити дисертацію.

3.3. Освітньо-наукова програма та навчальний план аспірантури містять освітню та наукову складові.

3.4. Освітньо-наукова програма та навчальний план аспірантури є основою для формування аспірантом індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи, які погоджуються з науковим керівником та затверджуються Вченою радою Університету упродовж двох місяців з дня зарахування особи до аспірантури.

3.5. Навчальний план аспіранта повинен містити інформацію про перелік та обсяг навчальних дисциплін в кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – ЄКТС), послідовність їх вивчення, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю та повинен містити перелік дисциплін за вибором аспіранта в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС. При цьому аспіранти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти і які пов'язані з тематикою дисертаційного дослідження, за погодженням із своїм науковим керівником, проректором з наукової роботи та завідувачем аспірантури, асистентури-стажування, докторантури.

3.6. Засвоєння аспірантами навчальних дисциплін може відбуватися як на базі Університету, так і в рамках реалізації права на академічну мобільність (на базі інших закладів вищої освіти).

3.7. Аспірант має право змінювати індивідуальний навчальний план за погодженням із своїм науковим керівником у порядку, який затверджується

Вченою радою.

3.8. Усі аспіранти незалежно від форми навчання зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені індивідуальним навчальним планом аспіранта та освітньо-науковою програмою аспірантури Університету.

3.9. Наукова складова освітньо-наукової програми оформляється у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта і є невід'ємною частиною навчального плану аспіранта.

3.10. Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників, оформлення його результатів у вигляді дисертації.

3.11. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, яке пропонує розв'язання актуального наукового завдання в певній галузі знань або на межі кількох галузей, результати якого становлять оригінальний внесок у суму знань відповідної галузі (галузей) та оприлюднені у відповідних публікаціях.

3.12. Стан готовності дисертації аспіранта Університету до захисту визначається науковим керівником.

3.13. Атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється разовими спеціалізованими вченими радами за спеціальністю 025 Музичне мистецтво, утвореними Університетом, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.

3.14. Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його індивідуального навчального плану і рекомендацією кафедри, на якій виконувалася дисертація.

3.15. Наукові результати дисертації повинні бути висвітлені не менше ніж у трьох наукових публікаціях здобувача, до яких зараховуються:

статті у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України. Якщо число співавторів у такій статті (разом із здобувачем) становить більше двох осіб, така стаття прирівнюється до 0,5 публікації (крім публікацій, визначених підпунктом 2 цього пункту);

статті у періодичних наукових виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus (крім видань держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором);

не більше одного патенту на винахід, що пройшов кваліфікаційну експертизу та безпосередньо стосується наукових результатів дисертації, що прирівнюється до однієї наукової публікації;

одноосібні монографії, що рекомендовані до друку вченими радами закладів та пройшли рецензування, крім одноосібних монографій, виданих у державі, визнаній Верховною Радою України державою-агресором. До одноосібних монографій прирівнюються одноосібні розділи у колективних монографіях за тих же умов.

Стаття у виданні, віднесеному до першого – третього кuartилів (Q1—Q3) відповідно до класифікації SCImago Journal and Country Rank або Journal Citation Reports, чи одноосібна монографія, що відповідає зазначеним вимогам, прирівнюється до двох наукових публікацій.

Належність наукового видання до першого – третього квартилів (Q1—Q3) відповідно до класифікації SCImago Journal and Country Rank або Journal Citation Reports визначається згідно з рейтингом у році, в якому опублікована відповідна публікація здобувача або у разі, коли рейтинг за відповідний рік не опублікований на дату утворення разової ради, згідно з останнім опублікованим рейтингом.

Статті зараховуються за темою дисертації за умови обґрунтування отриманих наукових результатів відповідно до мети статті (поставленого завдання) та висновків, а також опублікування не більше ніж однієї статті в одному випуску (номері) наукового видання.

Статті, опубліковані після набрання чинності Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, зараховуються за темою дисертації лише за наявності у них активного ідентифікатора DOI (Digital Object Identifier), крім публікацій, що містять інформацію, віднесену до державної таємниці, або інформацію для службового користування.

Не вважається самоплагіатом використання здобувачем своїх наукових праць у тексті дисертації без посилання на ці праці, якщо вони попередньо опубліковані з метою висвітлення в них основних наукових результатів дисертації та вказані здобувачем в анотації дисертації.

IV. ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ ПОЗА АСПІРАНТУРОЮ

4.1. Особи, які професійно провадять наукову або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи в Університеті, мають право здобувати вищу освіту ступеня доктора філософії поза аспірантурою без переривання трудової діяльності або під час перебування у творчій відпустці. Такі особи прикріплюються строком до п'яти років до Університету за спеціальністю 025 Музичне мистецтво.

4.2. Здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою Університету передбачає повне та успішне виконання відповідної освітньо-наукової програми та навчального плану аспірантури згідно з затвердженими в установленому порядку індивідуальним навчальним планом та індивідуальним планом наукової роботи прикріпленої особи та публічний захист дисертації у разових спеціалізованих вчених радах Університету.

4.3. Особи, прикріплені до Університету з метою здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою, мають всі права і обов'язки, визначені розділом V цього Положення.

4.4. У разі звільнення з роботи в Університеті особа втрачає право здобувати вищу освіту ступеня доктора філософії поза аспірантурою Університету та має право:

продовжити свою підготовку для здобуття ступеня доктора філософії поза аспірантурою у закладі вищої освіти (науковій установі), до якого особа зарахована на посаду науково-педагогічного чи наукового працівника (за

умови прийняття відповідного рішення таким закладом вищої освіти (науковою установою);
вступити до аспірантури Університету для здобуття відповідного ступеня заочною (денною) формою навчання і зарахування їй відповідних кредитів ЄКТС, здобутих поза аспірантурою.

V. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ АСПІРАНТІВ

- 5.1. Аспіранти користуються правами здобувачів вищої освіти, визначеними Законом України «Про вищу освіту». З метою належного проведення наукових досліджень аспіранти також мають право на:
- вільний доступ до всіх видів відкритої наукової інформації, наявної в Університеті, бібліотеках і державних архівах України;
  - отримання методичного і змістовного наукового консультування щодо власного дослідження від наукового керівника;
  - на чіткий розподіл обов'язків між науковими керівниками у разі призначення Вченою радою Університету двох керівників;
  - безпечні та нешкідливі умови для проведення наукових досліджень;
  - академічну відпустку, зокрема за станом здоров'я, у зв'язку з вагітністю та пологами, для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, відповідно до чинного законодавства України.
- 5.2. Аспіранти зобов'язані виконувати всі обов'язки здобувачів вищої освіти, визначені Законом України «Про вищу освіту». З метою забезпечення належного проведення наукових досліджень аспіранти також зобов'язані:
- дотримуватися морально-етичних норм і стандартів поведінки дослідників;
  - виконувати індивідуальний план наукової роботи та систематично звітувати про хід його виконання на засіданні кафедри;
  - захистити в установленій строк свої наукові досягнення у вигляді дисертації у разовій спеціалізованій вченій раді.
- 5.3. Покладення Університетом на аспіранта обов'язків, не пов'язаних з виконанням відповідної освітньо-наукової програми та підготовкою дисертації (монографії, статей), забороняється.
- 5.4. Аспіранти мають право брати участь у конкурсах на отримання грантової підтримки наукових досліджень та стипендій, заснованих на честь видатних діячів науки, освіти, культури, громадських діячів, а також заснованих Президентом України, Кабінетом Міністрів України, державними чи недержавними органами, підприємствами, установами чи організаціями.

VI. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 6.1. Це Положення, а також всі зміни до нього затверджуються на засіданні Вченої ради Університету.
- 6.2. Дія цього Положення поширюється на всі підрозділи Університету, які пов'язані з підготовкою здобувачів наукового ступеня доктора філософії.
- 6.3. Це Положення, а також всі зміни до нього розміщуються на офіційному сайті Університету.